

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrta leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šteje seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptujju, gledališko posloplje šteje 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za $\frac{1}{2}$ strani K 40, za $\frac{1}{4}$ strani K 20, za $\frac{1}{8}$ strani K 10, za $\frac{1}{16}$ strani K 5, za $\frac{1}{32}$ strani K 2.50, za $\frac{1}{64}$ strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 4.

V Ptujju v nedeljo dne 28. januarja 1912.

XIII. letnik.

Živio Slovenci!

Na neke steni v bližini mesta Ptuj napisala je svoj čas neznan roka sledeče besede: „Živio Slovenci, prvakom pa bič!“ In — prav je imel dotični pisec... Slovensko ljudstvo je revni, kmetijski narod, ki ne pozna sovražstva in nasilja, ki se rad uči in rad razvija, ki sprejema od nemških sosedov radevoljno kulturne in gospodarske dobičke. V tem zmislu rekel hode tudi najbolj zagriženi nemški narodnjak: Živio Slovenci! Ali slovensko ljudstvo je revno, kër ga izsesava prvaštvo duševno in gmotno, kër je njegov hrbet le stopnica za dosego slave posameznim prvakom, kër redi liki čebelam množino trotov, ki ležijo sicer na rdečo-plavo-beli zastavi, ki pa smatrajo to slovensko ljudstvo edino za molžno kravo. Tem prvakom bič — prav jo je pogodila tista kmetijska roka, ki je napravila v hipnem razpoloženju omenjeni napis...

Tu se ne grè za prazne besede in za prazna očitanja. Stotero dokazov imamo, da sta si slovensko ljudstvo in slovensko prvaštvo pravzaprav največji nasprotji. Dostikrat smo že opozarjali na uspehe prvaške politike in na posledice prvaške narodne gonje. Koliko denarja, koliko ljudskega bogastva, koliko ljudske sreče so slovenski prvaki zapravili iz gole sebičnosti in nerazumljivega sovražstva! „Živio Slovenci“, so vpili in — odvrčali nemške kupce iz naših krajev! „Živio Slovenci“, so tulili prvaki in — silili ljudstvo v sleparske „konzume“ ter bankerotne „posojilnice“! „Živio Slovenci“, so navdušeno deklamirali in — slovenskemu kmetu so potegnili v narodnem navdušenju kožo čez ušesa...

Dobro, dobro, tudi mi pravimo „živio Slovenci“! Ali ne samo pri kozarcu vina, pri veselici in na banketu, ne samo na volilnih shodih, kjer se lovi glasove ljudstva, ne samo ob času duhovniške zbirce, temveč vedno in povsod! „Živio Slovenci“, je vpil tudi tisti narodnjaški milijonar Gorup v Trstu, ki je bil zaradi odeduštva v zapor obsojen. In isto so vpili Benkoviči in Brejci, kadar so mislili na denarni možnjček kmeta. Isto je kričal sedanjí kranjski deželni glavár dr. Susteršič, ko je držal obe roki v žilndri. „Živio Slovenci“, vpili so prvaški voditelji na Koroškem, ko so hujskali i slovensko ljudstvo v sleparsko Weiss-Kaysrovo „central-kaso“ in „živio Slovenci“ vpije zvečer še vedno dr. Brejce, čeprav spravi dopolndne zaradi farskega poloma tega ali onega vbogega kmeta na eksekutorjev boben. „Živio Slovenci“, pa vpijejo tudi štajerski slovensko-klerikalni deželni poslanci, čeprav spravlajo s svojo zločinsko obstrukcijo ravno slovensko ljudstvo na beraško palico...

Vi prvaki, vi ste napravili iz slovenskega ljudstva berače... In od tega revnega ljudstva zahtevate zdaj navdušenje za vaše „narodne ideje“, katerih cilj je protiavstrijski in protiljudski! Ali mislite res, vi devetkrat modri prvaki, da bode ljudstvo z lačnim želodcem prepevalo narodnjaške pesmi? Ali mislite, da bodejo ljudje zatajili svojo človeško naravo par vodenim panslaviističnim sanjem na ljubo? Ali mislite, da so ljudje le nema živina, ki si ne more in ne zna poma-

gati? Prvaki, nehajte z navdušenjem, nehajte z lepimi govori, kajti ljudstvo godrnja! Ljudstvo tolmači besedo „živio Slovenci“ vse drugače: Slovenci naj živijo, to se pravi: Slovencem dajte priložnost živeti in se razvijati. Ali dokler bodejo igrali vlogo slovenskih voditeljev požrešni advokati, častihlepni farji in njih podrepniki, toliko časa je vsak napredek slovenskega ljudstva izključen.

Zato pravimo tudi mi: Živio Slovenci, to je slovensko ljudstvo, ki dela, in trpi in ječi pod jarmom usode, — ali bič prvakom, ki prderečijo z narodnjaško hujskarijo sleherno izboljšanje gospodarskega položaja slovenskega ljudstva!

Dama

391

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, univa se edino z

Steckenpferd lilije-mlečnim milom (znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co. Tilsitch t. E. Kos za 40 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in trgovinah s parfumom itd.)

Roparji ali kapitalisti?

Vsi čutimo neskončno draginjo in vsi trpimo pod njo. Površni ljudje delajo seveda kmeta za draginjo odgovornega. Ali kako gotovi brezvestni kapitalistični špekulanti to draginjo nalašč povečajo in shujšajo, dokazuje sledeči slučaj:

Vsaka gospodinja ve, da so cene kave v zadnjih letih občutno poskočile. To se je zgodilo vkljub temu, da je žetev kave izborna. Zakaj torej je postala kava dražja, ko je vendar zaloga kave velikanska? Zdaj prihaja iz Amerike poročilo, ki kaže jasno, kako roparski špekulanti nalašč visoke cene delajo.

Borzi v Novem Yorku je došlo zajedno naznanilo, da se je v glavnem mestu Braziliije Rio de Janeiro 60 milijonov kil kave od zadnje žetve v morje vrgle. Vzrok tega zločina je ta-le: Kave je bilo preveč; vsled tega bi morale cene nižje postati; da se pa cene na isti višini obdrži, so kapitalisti ednostavno 60 milijonov kil kave v morje vrgli. Znano je, da so te beštije svoj čas tudi tako z žitjem delali!

Amerikanski listi poročajo še o tej stvari: Morgan-banka v Novem Yorku, kateri na čelu stoji „trust-kralj“ bogataš Pierpont Morgan, posodila je svoj čas državi Braziliiji 250 milijonov kron. Kot jamstvo oddala je brazilska država banki svoj delež na kavini žetvi. Ta delež znaša eno tretjino vse kavnine žetve v Braziliiji. Pretično leto je bila kavnina žetev izredno bogata. Vsled tega bi morale kavine cene hudo pasti. Morgan-banka pa je pustila nalašč 60 milijonov kil kave v morje vreči, da je cene na sedanjí višini obdržala. Vsaka beseda ogorčenja za to zločinsko ravnanje je še premehka! 60 milijonov kil kave v morje vrženih, — človeku

se zdi, da so to sanje rojenega roparja! 6 milijonov družin imelo bi lahko celo leto od te uničene kave dovolj. Kave zraste dovolj, ali vendar imamo milijone ljudi, ki si danes kave ne morejo več kupiti. Uniči se bogastva, ki vsklijejejo iz plodonsne zemlje, samo da ima par posameznikov velikanski dobiček. Ti amerikaliski velekaptalisti grešijo pač nad vsem človeštvom, oropajo človeštvo za zaslužene plodove poštenega dela. Tudi mi moramo zaradi teh roparjev kavo dražje plačavati. Res človeštvo bi si moralo proti tem zveriniskim nakanam kapitalističnih požrešnežev samo pomagati!

Politični pregled.

Potrjene postave. Cesar je potrdil sledeče nove postave: prepoved dela otrok in nočnega dela žensk v rudništvu; proračunski provizorij do 30. junija 1912; zvišanje učiteljskih plač v Vorarlbergu; skupne vojaške potrebščine za prve 4 mesece l. 1912; postave glede raznih davčnih olajšav za gradbe; podaljšanje popravnika državne zbornice.

Glavni vojaški nabori 1912 se bodejo brčkone zavlekli. Vlada stoji namreč na stališču, da se bode moralo letošnje napore že na podlagi nove vojne postave izvršiti. Kër pa ta nova postava do 1. marca še ne bode sklenjena, se bode zavleklo napore. To bode imelo seveda mnogo škodljivih posledic za ljudstvo. Upati je, da se ne bode tukaj le na mnenje visoke gospóde, marveč tudi na potrebe ljudstva oziralo.

Avstrijski „dreadnoughti“. Kakor znano, nosijo ta ime („Nebojse“) velikanski bojni parniki, ki so jih pričele zadnje čase vse države graditi. Prvi tak avstrijski parnik so spustili lani v morje, družega izpustijo letos koncem marca. Tudi na Reki gradijo enega teh parnikov, ki bode tudi kmalu izgotovljen. O prvem našem „dreadnoughtu“ smo prinesli svoj čas popis in sliko.

Umrl je v Celovcu socialno-demokratični državni poslanec Arnold Riese, ki je zastopal 8. koroški volilni okraj (okolica Beljaka). L. m. z.!

V Gradcu so doživeli obstrukcijo v občinskem svetu. Zaradi raznih nepotrebnih stroškov je namreč večina hotela t. z. „cinshellerje“ zvišati. Proti temu so se uprli socialno-demokratični občinski svetovalci in so pričeli z obstrukcijo. Prišlo je do hudih škandalov. Govori se, da bode občinski svet razpuščen. Nove volitve seveda ne bodejo položaja mnogo spremenile.

Nadvojvoda Rainer praznoval bode v kratkem svojo diamantno poroko. Vršile se bodejo velike slavnosti.

Umrl je na Dunaju apostolični nuncij Bavona, ki je spadal med značilne osebnosti visoke duhovščine na Avstrijskem.

Češko gospodarstvo. Listi poročajo, da je gospodarstvo mesta Prage grozno zavoženo. Blagajne so prazne in za potrebščine v znesku 2,700.000 K ni več denarja. Vstavilo se je vse mestne investicije.

Starostno preskrbo so na Francoskem izboljšali. Po novi postavi dobi vsak 60 letni delavec 100 frankov državne penzije. Pri nas pa